

Munkatársak: Németh Gergő, Szücsi Frigyes, Klausz Attila.

PRANDER PÉTER

272. Pázmándfalu, Réti-földek

(KÖH 78547)

(Győr-Moson-Sopron megye) Ő, B, Ró

2011. december 10-én helybéli vadászok értesítettek, hogy Pázmándfalu É-i külterületén, a Réti-földek dülőben, a Pázmándi-ér és a Gyíkhegyi-erdő közötti kis magaslaton, a helyi vadásztársaság kezelésében lévő földterületen a szántás bronztárgyakat fordított ki. Másnap reggel a bejelentőkkel együtt a helyszínre siettünk, hogy a leletgyűjtést összegyűjtsük és annak további pusztulását megakadályozzuk.

A két vadász az előző napon elkezdte összegyűjteni a tárgyakat, helyenként 30–40 cm-es mélységben is leásva utánuk, de mikor tudatosult bennük, hogy jelentősebb anyagra bukkantak a további bontással felhagytak. Az általuk kiemelt tárgyak közt egy ép szárnyas balta, csüngők, falerák, bronzszegecsek és lemeztörödékek voltak. A vadászok által megjelölt területet fémkereső műszereinkkel átvizsgálva újabb ép és töredékes tárgyakat találtunk és sikerült lokalizálnunk a kincsegyüttes bolygatatlan magját is. A depólelet több száz összetörött, összeolvadt és ép tárgyat tartalmazott. Az anyag zömét szegecsekkel összefogott, erősen megrongált, bronzlemezről készült tárgyak töredékei alkották. Ezek mellett számos ép tárgy – szárnyasbalták, tör, csüngők, pitykék, szíjlesztők, falerák – is belekerült az együttesbe.

A kincslelet bontásával és dokumentálásával párhuzamosan elkezdtük tágabb környezetét is átvizsgálni, hogy az esetleg távolabb került darabokat is összegyűjtsük. Ekkor került elő az előző kincstől kb. 3 m távolságban egy újabb kincsegyüttes, amely 1 „U” alakban összehajtott bronzkardot, 1 rövidebb kardot, 1 bronzvésőt, 4 bronzlándzsát, 1 bronzkést, 1 összepréselt és szegecselt bronzlemez tartalmazott.

Mindkét kincslelet köré egy négyzet alakú kis szondát ástunk és ezekben bontottuk ki, ill. dokumentáltuk őket. A 2. kincs szelvényének sarkában egy kerek gödör föltjának részletét sikerült megfigyelni. Az objektumból kerámiát nem sikerült gyűjtenünk.

December 22-én újra felkerestük a két kincs lelőhelyét, abban a reményben, hogy egy intenzívebb fémkereső műszeres vizsgálattal további tárgyakat menthetünk meg. Ez alkalommal a magaslat egészét átvizsgáltuk és kb. 10–15 m-re a két kincstől egy kb. 20 m átmérőjű körön belül, több törött bronzkardpenge és markolatpenge darabot találtunk. A legalább három kard töredékeit tartalmazó együttest egy szétszántott kincsegyüttes maradványként értelmeztük, noha itt egyetlen darabot sem sikerült eredeti helyzetében megtalálnunk.

Az előkerült leletgyűjtések a HaA1 periódusba keltezhetők.

A három kincslelet környezetében néhány kisebb római bronztárgy töredéke, római érme és jellegtelen őskori kerámia is előkerült.

Munkánkat az OTKA T037315 sz. pályázata által támogatott, a késő bronzkori bronzkincseket és a bronzdeponálás szokását kutató program részeként végeztük.

Munkatársak: Losonczy Máté régész, Sándor Lajos fémkereső műszeres technikus, Fülöp Kristóf, Novák Mariann, Tarbay János Gábor, Tóth Farkas Márton egyetemi hallgatók

V. SZABÓ GÁBOR

273. Perkáta, Homokbánya

(KÖH 29279)

(Pest megye) U, B, Kö

A lelőhely a településtől ÉNy-i irányban helyezkedik el a Piskolai-patak, majd a Cikolai vízfolyás Ny-i oldalán lévő domboldalon. A 62-es sz. főút Perkáta elkerülő kivitelezésének kapcsán folytak a lelőhelyen 2009-óta feltárási munkák. 2011-ben egy megmaradt betonút alatti területen végeztünk kutatást.

A feltárt 1258 m²-en 54 objektumot (67 stratigráfiai egységet) tártunk fel. A kutatási terület a patakhoz igen közel esett, itt egyre vastagabb humuszréteg fedte az objektumokat. A legdélebbi részen az objektumok nagy része a barnás színű szubhumuszban helyezkedett el. Az egész felszín fedett volt, a különböző régészeti korszakok objektumai gyakran egymást vágták. A középkor időszakából jelentősebb két épület – egy többszörösen letapasztott padlójú és egy paticsomladékos, alapárkos – maradványa, melyek nagy mennyiségű leletanyagot szolgáltatottak. A területen megjelenő két őskori időszaknak, a középső neolitikumnak és a késő bronzkornak nagy méretű gödreit tártuk fel szintén jelentős mennyiségű kerámiával és állatcsonttal.

Munkatársak: Koller Melinda és Török Ágnes Szonja.

KOVÁCS KATALIN

274. Perkáta, Nyúli-dűlő

(KÖH 29289)

(Fejér megye) B, LT, Ró, Á, Kk, Kú

A 62-es sz. főút Perkátát elkerülő szakaszának építése előtt, 2009. június 2-án kezdett megelőző feltárássokat 2011. szeptember 2-án fejezték be a Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Örökségvédelmi Központ munkatársai. A feltárási területen egy, a 10. század végétől a 16. század első harmadáig élő középkori falu és temetői, továbbá egy késő bronzkori település és temetője, valamint egy kelta falusias jellegű telep került napvilágra, mindösszesen 6 hektár területen. A jelenségek száma 8661 volt. A 2009–2010-ben végzett feltárássokról igen részletes jelentést közzeltünk,⁶⁹ amelyet most a legfrissebb eredményekkel egészítettünk ki.

Késő bronzkori település és temető (7. sz. temető): A település további épületmaradványait tártuk fel a Pistolai-patak partjához közeli területen, valamint a fölötté húzódó domboldalon. Sajnos a későbbi korszakok területhasználata miatt erősen sporadikus információk a bronzkori település tekintetében hoztak érdemi új eredményeket.

A középkori templom körüli temető területén kerültek elő újabb temetkezésre utaló urnatöredékek, azonban ezek egyike

⁶⁹ RKM 2010, 323–326.